

El **terror** il·limitat

Les imatges d'infants mig despullats, aterrits per la mort, marquen una nova etapa en la lluita a Txetxènia, acaparada ara pels sectors connectats amb l'islamisme radical.

Un caòtic cop d'alliberament ha marcat el sagnant inici d'una nova etapa en el terrorisme internacional: la guerra contra els infants a les escoles. L'atemptat més cruel des de l'11 de setembre de 2001 demostra que els islamistes dirigeixen la rebel·lió txetxena contra Moscou.

Els infants més grans i els qui estan sans corren pel seu propi peu. Corren, o s'entrebanquen, s'afanyen a arribar a l'ombra dels carros de combat i de les ambulàncies. Els soldats corren amb els més petits i els ferits a coll, sota salves de fusells i impactes de llançagranades. Hi ha infants que encara porten els cinturons amb explosius que els terroristes els havien posat.

Quan el segrest d'un total de mil persones, infants i adults, arriba al punt àlgid divendres a les 13.05 h amb dues explosions al gimnàs ple d'explosius, i també ple de gent, de la petita ciutat de Beslan, a Ossètia del Nord, al voltant de l'edifici de l'escola número 1 encara tenen lloc escenes tan cruels que ni es podrien haver imaginat en una pel·lícula de terror.

Les imatges d'infants mig despullats, aterrits per la mort, parcialment coberts de sang, que eren salvats dels seus torturadors per homes uniformats, marquen una nova etapa en la lluita dels rebels txetxens i dels seus contactes islamistes, una etapa en la qual la guerra i el terror, dirigits conscientment i principalment als infants, es consideren un mitjà legítim.

Fins ara no hi havia res de comparable, ni tan sols en la llarga i sagnant història del conflicte entre Moscou i aquella república dissident del sud: els infants com a víctimes de les operacions militars. I ja s'han de lamentar més de 200.000 civils des de l'esclat de la primera guerra a Txetxènia el 1994. S'han reconegut gairebé 5.000 morts de soldats russos en un sol any, i el nombre de rebels morts ni tan sols es pot calcular.

Però utilitzar infants –lactants, alumnes de primer any i adolescents– com a ostatges en nom de l'alliberament nacional i probablement en el nom d'Al·là fins avui era una cosa impensable, inclús al Caucas, on els nois de tretze anys no poques vegades són tractats com a adults i utilitzats per a tasques de vigilància, de transport de bombes i de col·locació de mines.

Malgrat tot, els senyals que indicaven que el terrorisme contra infants serviria com a últim mitjà ja es podien preveure: en una ciutat del Caucas, Mineralnie Vodi, van segrestar un autobús amb trenta escolars i alguns professors el desembre

de 1988. Les exigències dels segrestadors consistien en tres milions de dòlars, armes i un avió per fugir a Israel. El segrest va acabar sense que es vessés sang.

El desembre de 1993, a l'escola número 25 de Rostov del Don, un grup terrorista va agafar quinze escolars com a ostatges. Un helicòpter tripulat havia de portar els segrestadors a l'Iran. Aquesta vegada tampoc no es va vessar sang.

Però un atac a sang freda i planejat amb antelació com el de Beslan, durant el transcurs del qual van amenaçar de mort centenars d'infants si no es complien les exigències dels segrestadors, no s'havia produït mai en la història recent del terrorisme. El nom d'aquesta localitat d'Ossètia del Nord quedarà lligat a aquest fet durant molt de temps.

Un dia ideal. És el "Dia del Saber", que cada primer de setembre obre el calendari escolar a tot Rússia. Un dia en què és costum que infants i adults es presentin a l'escola vestits de festa, en què es canta i es recita. Un dia ideal per als segrestadors, que poden aconseguir el màxim nombre de víctimes i centrar tota l'atenció de l'opinió pública prenent un sol edifici.

Els segrestadors de Beslan, fins a tres dotzenes de persones, expliquen de seguida de què va la cosa. Exigeixen la retirada del poder estatal rus de Txetxènia i, com a confirmació de la seva determinació, porten alguns dels ostatges menors d'edat a la finestra. Un dels supervivents recorda més tard que un dels segrestadors porta en braços el cadàver d'un home que acaba de matar. Adverteix: "Si un nen fa el mínim soroll, matem el següent."

Passen 53 hores sense que puguin portar menjar o beguda als ostatges. Al·la Gadieva, una mare retinguda amb el seu fill de set anys, explica més tard que quan va començar el drama primer va pensar en "globus que petaven". Els terroristes reuneixen els seus presoners, recullen els mòbils i amenacen: "Si trobem un mòbil més, matarem vint persones ara mateix."

El primer dia encara es pot beure una mica d'aigua, però no hi ha menjar. El segon dia alguns nens han de veure orina per no morir de set. Però alguns ja es desmaiaven. "Els segrestadors només reien",

diu la dona rescatada. "La gent resava al voltant nostre, i si algú no sabia resar, li n'ensenyaven."

I llavors, sense que ningú no hi estigués preparat, comença la lluita. A les 13.05 h se senten dues fortes explosions a l'escola. Els supervivents expliquen més tard que és evident que els terroristes havien amagat explosius abans del dia del segrest. Fins i tot havien fixat bombes a les cistelles de bàsquet. Més tard es troben altres bombes que havien fet ells mateixos, que contenen tres quilos de peces de metall, una metralla mortal.

Una gran part del sostre del gimnàs s'esfondra. Immediatament comença un tiroteig entre els qui envolten l'edifici i els rebels txetxens. Un grup d'uns trenta nens i dones aprofita el caos per fugir, i els segrestadors compleixen la seva amenaça: disparen amb precisió als qui fugen. Alguns trets encerten, les altres persones aconseguen salvar-se.

Els nens, extenuats d'una manera gairebé grotesca, s'agafen als adults que corren cridant a abraçar-los. Una vegada són sota cobert, els petits agafen ampolles d'aigua i en beuen àvidament. Alguns expliquen el que han vist: "Una dona ha volat pels aires davant dels nostres ulls."

Un altre supervivent explica: "Vam empènyer tots els nens per la finestra, tothom que hi era ho va fer." Porten nens nens ferits pels camins més curts als hospitals més propers, però falten ambulàncies. Les autoritats no les han previst els dos dies anteriors per preparar-se per a un final sobtat del drama dels ostatges.

A les 13.19 h se sent una altra forta explosió. El tiroteig s'intensifica. Treuen en lliteres professors i parents, que criden. Un nen amb el cap embenat explica: "M'he donat un cop amb la finestra per sortir. Davant de l'escola la gent corria desordenadament. Els rebels ens disparaven des de la teulada de l'escola." Pocs minuts més tard, el comandament de les operacions militars declara: "Les unitats militars es veuen obligades a actuar adequadament, d'acord amb la situació." En altres paraules, s'abandona la moderació que s'havia adoptat fins a aquell moment. Les tropes d'elit avancen.

13.30 h: Per la ciutat corre el rumor que parts del sostre de l'escola s'han esfondrat. Els carros de combat s'hi acosten.

Encara no
esta clar
exactament
què o qui va
desencade-
nar la fi del
segrest
de l'escola
de Beslan.
A la imatge,
les forces
russes
esperen
qualsevol
reacció dels
terroristes
per respon-
dre amb foc.

Espantats pel soroll dels troteigs i la gravetat dels rumors, dotzenes de familiars dels nens es dirigeixen a l'escola en cotxe. En una petita ciutat de 35.000 habitants regna ara el caos circulatori més absolut.

Quatre helicòpters de combat sobrevo- len l'escola. Núvols de fum travessen el sostre. Mentre encara hi ha enfrontaments en una part de l'edifici, a l'altra part les forces de rescat intenten ajudar. Entre les runes candents que hi ha a terra, un reporter de la televisió britànica troba desenes de cadàvers. Més tard es parlarà de més de 200 morts només a l'escola.

13.38 h: Uns quants rebels ataquen amb armes la multitud de familiars que hi ha davant de l'escola, però cauen sota el foc de les tropes russes. Els terroristes que queden a l'escola comencen a

disparar a tort i a dret contra persones i edificis.

Caos complet. A les 13.52 h les tropes especials del Ministeri de l'Interior, les Omon, entren a l'edifici escolar. El combat continua. Els rebels, entre els quals va haver-hi una intensa discussió poc abans de començar els troteigs sobre la utilitat de continuar negociant amb les autoritats russes, s'han dividit. Alguns d'ells intenten escapar amb els supervivents sense ser reconeguts. Així que algú que fugí els assenyalava com a terroristes els soldats els disparen. El caos és ara complet: els familiars que hi han arribat en massa han fet caure les barreres i són entre les unitats russes. Tothom vol ajudar, tothom és al camí d'algú.

14.17 h: El ministre d'Emergències, Serguei Xoigu, comunica que alguns

membres de les forces de rescat han mort i que han ferit un càmera de la televisió polonesa. Un portaveu del Ministeri de l'Interior a Ossètia del Nord comunica poc després que dues terroristes, presumptament "vídues negres", han fugit camuflades d'infermeres. És possible que altres segrestadors hagin escapat sortint de l'edifici amb la roba de les seves víctimes.

14.49 h: Amb explosions calculades, els militars aconsegueixen fer un forat immens al mur del pati de l'escola. Es tracta de donar una altra possibilitat de salvar-se als qui fugen. Davant del mur es barra el pas a les persones que busquen els seus parents. "La meua xicoteta és professora d'aquesta escola", diu un home, "però des de l'atemptat no sé res d'ella. Hem anat a buscar-la d'un hospital a l'altre."

EFE

El president rus, Vladimir Putin, continuant amb la seva política de mà de ferro i censura, no ha permès que es faci cap investigació sobre el cas. Les dades reals sempre són un misteri.

Cap a les 16.30 h augmenta el nombre de comunicats. A diferència d'estimacions anteriors, continuen els enfrontaments dins de l'edifici de l'escola. Els segrestadors s'han atrinxerat amb les seves víctimes als edificis annexos i al soterrani de l'escola. Mentre sonen els trets, els rescatadors treuen cada vegada més infants.

16.59 h: Es descobreixen més de cent cadàvers al gimnàs.

17.40 h: El cap de l'FSB, el servei secret intern, a Ossètia de l'Est, Valeri Andreiev, declara que "no s'ha pres en consideració cap mesura dels òrgans de seguretat". Les unitats russes, segons les declaracions, no han intervingut fins "després de l'execució del primer ostatge".

19.30 h: Segons les dades del comandament de les tropes, entre els segrestadors morts hi ha deu ciutadans d'origen àrab, un d'ells negre.

El nombre de morts. 21.05 h: Un assessor de Putin, Aslambek Aslakhonov, comunica el nombre de víctimes fins a aquell moment: probablement hi ha més de 150 morts i 646 ferits, dels quals 332

són infants. Els habitants de Beslan, que s'apinyen al voltant de l'emissari de Moscou, estan indignats. El Govern ha tornat a fer allò que habitualment fa com a primer impuls: mentir. Al matí del mateix dia només es parlava d'un total de 328 ostatges.

22.19 h: El secretari de premsa del president d'Ossètia del Nord comunica la detenció de tres segrestadors. Ja han començat els interrogatoris. El general Viktor Sobolev, comandant del 58è exèrcit, reconeix que uns quants "bandits" s'han intentat barrejar entre la població: "La majoria, però, han estat eliminats. Fins i tot hem hagut de disparar amb els tancs." Ben entrada la nit, a tot Beslan se senten trets durant la caça dels fugitius.

22.34 h: Surt de Moscou, nou hores després de l'inici dels enfrontaments, el primer avió del Ministeri d'Emergències. L'Iliuxin-76 abandona l'aeroport de Domodedov amb l'objectiu de portar els infants ferits a Moscou. Hi ha planejada la sortida d'un segon avió.

23.37 h: Es rectifica el nombre de persones que es troben als hospitals de Beslan, Vladikavkaz i Ardon, que ara són més, 704 persones, entre les quals hi ha

259 escolars. Els metges passen tota la nit intentant salvar les vides de cent nens greument ferits. A primera hora de dissabte, el comandament ratifica la mort de 27 terroristes. "Vuit segrestadors van morir al recinte de l'escola, els altres en les zones residencials contigües." Sembla segur que encara no tenen les xifres definitives. Dissabte al matí, el cap d'estat Putin arriba a Beslan.

La sagnant confrontació del drama dels ostatges, caòtic i sense cap mena de pietat per ambdós bàndols, té lloc a 20 quilòmetres de la capital de Vladikavkaz, una república amb simpatia per Moscou. L'expressió Vladikavkaz significa "governa el Caucas".

El nom de la ciutat fa referència a les pretensions de poder del poder central de Moscou sobre la part austral de Rússia. Però abans d'aquests vuit dies poques vegades havien estat tan dràsticament visibles les diferències entre les aspiracions i la realitat a l'imperi de Putin.

Vidues negres. Perquè el segrest de Beslan només ha marcat la fi d'una setmana sagnant com mai en el passat recent rus, ple d'actes violents. Només un dia abans que els terroristes ataquessin a la petita ciutat del nord del Caucas, la txetxena Rosa Nagaieva va fer-se explotar davant de l'estació de metro Rixsjaia de Moscou. També es va endur la vida de deu persones.

A més, set dies abans, segons indica la pista d'un passaport que s'hi va trobar, la germana de Rosa Nagaieva, Amanta, i la seva amiga Sazita, van matar 88 persones en una sola acció perfectament coreografiada: van fer esclatar gairebé alhora dos vols interiors russos amb l'explosiu hexogen.

Totes tres terroristes suïcides van sortir el 22 d'agost de la capital txetxena, Grozni, on treballaven com a venedores al mercat, en direcció a Moscou. En el llenguatge popular rus, aquestes joves reben el nom de "vídues negres", com a mínim des del sagnant segrest del teatre musical, en què van passar a un primer pla, armades i completament tapades.

Moltes d'aquestes terroristes, com la suïcida de l'avió Amanta Nagaieva, han perdut parents en aquesta guerra constant que mantenen el poder central de Mos-

cou i les unitats txetxenes des de 1994, que només ha tingut una interrupció. Moltes també han perdut les arrels de la seva cultura.

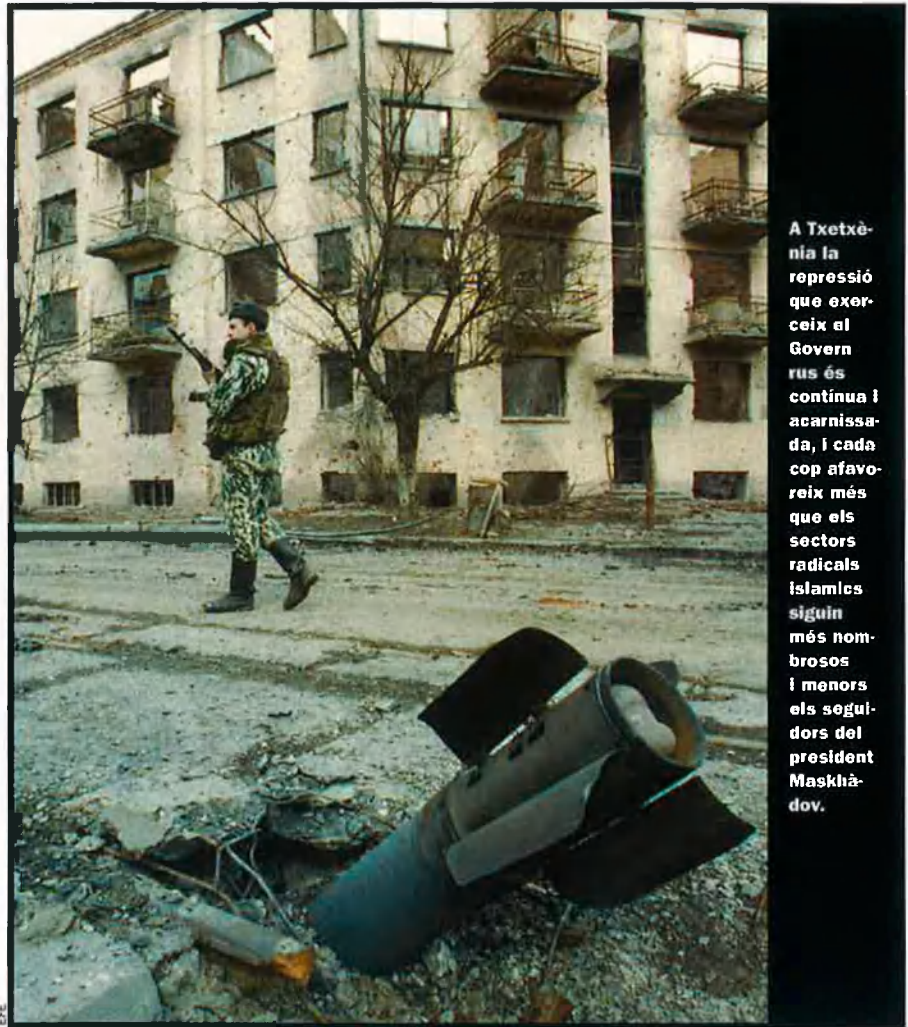
La cruel guerra de Moscou contra aquest poble muntanyès durant els últims deu anys ha sacsejat els fonaments socials. Una de les conseqüències ha estat un canvi d'estratègia en el bàndol dels rebels: els atemptats suïcides han estat legitimats com a mitjà per cridar l'atenció sobre una guerra amb desenes de milers de morts. El 7 de juny de 2000 marca l'inici d'aquesta sèrie d'atemptats suïcides txetxens, quan dues noies fan esclatar un camió de la marca Kamas al costat de la comandància local d'Alkhan-Iurt, deu quilòmetres al sud de Grozni. També s'emporten la vida de quinze soldats.

Al volant del seu camió, Khava Baraieva, de disset anys, abans de l'atemptat va transmetre el seu missatge amb una càmera de vídeo: "Germanes, la nostra hora ha arribat. Com que els enemics han mort gairebé tots els homes, els nostres germans i marits, només ens queda venjar-los. Hem d'esdevenir *xahiden* [homicides suïcides] al camí d'Al·là. No retrocedirem."

Amb vídeos com aquest els extremistes islàmics atreuen futurs lluitadors i donants generosos, sobretot al món àrab. En el seu llibre *Núvies d'Al·là*, la periodista Iulia Iusik ha descrit detalladament les circumstàncies en les quals noies molt joves esdevenen aquestes "vídues negres" que escampen la por i el terror per tot Rússia. "No és que les dones es facin volar pels aires —escriu Iusik—, les fan volar els homes que organitzen els banys de sang, que s'estimen més accionar detonadors a distància."

El terrorista número 1. Just després d'aquests atemptats d'aficionados, les especulacions sobre l'autoria del drama dels ostatges apunten als rebels txetxens de l'entorn del comandant Xàmil Bassàiev. Barbut i amb una sola cama, Bassàiev, considerat el "terrorista número 1" pel servei secret rus, és un exemple del caos que ha marcat les relacions entre l'estat rus i els rebels txetxens.

Format, precisament, al servei secret militar rus, Bassàiev l'abandona, suposa-

A Txetxènia la repressió que exerceix el Govern rus és contínua i acarnissada, i cada cop afavoreix més que els sectors radicals islàmics siguin més nombrosos i menors els seguidors del president Maskhàdov.

dament després de la pèrdua d'un total d'onze parents durant la guerra contra Moscou, i esdevé el *boievik* (líder rebel) més temut de Txetxènia.

El sagnant segrest a l'hospital del districte de Budionov el 1995, en què 1.100 persones són a mans dels segrestadors, ja s'atribueix a Bassàiev. 166 persones moren en aquella acció, una protesta contra la crueltat de l'actuació de les tropes russes en territori txetxè, que trasllada el dolor al territori rus.

Quan el 1996 s'aconsegueix una fi provisional de la violència amb l'acord de pau de Khassaviurt, Bassàiev, conjuntament amb el jordà Khattab, es dedica a entrenar guerrillers islàmics. Durant aquell període callen les armes i governa el president de la república de Txetxènia Itxkeria Aslan Maskhàdov, elegit legítimament, però el Govern rus no compleix les promeses del tractat de pau de 1997. Els diners de Moscou no arriben a la

desèrtica Txetxènia, que es troba sota el domini de senyors de la guerra rivals.

Un conflicte que fins a aquell moment era només intern passa a tenir participació internacional: els membres del moviment rebel islamista global apareixen a Txetxènia. Tenen diners, armes i una religió aliena a la mentalitat txetxena: el wahhabisme, estès principalment a l'Àrabia Saudita, una rígida interpretació de l'islam sunnita.

L'actual mà dreta de Bin Laden, l'egipci Ayman al-Zawahiri, és detingut el 1997 en territori txetxè, però més tard el deixen en llibertat. La seva entrada, i altres de germans sunnites, a Txetxènia, té el mateix efecte que el contacte d'un nou cultiu de bacteris amb un organisme debilitat. La influència d'Al-Qaida i dels wahhabites a Txetxènia no és l'inici del conflicte amb el poder central de Moscou, més aviat n'és la conseqüència. Un focus de conflictes històric, quasi postco-

Xàmil Bassàiev és el líder dels txetxens que volen un estat islàmic a Txetxènia. Cada cop té més pes. S'ha especulat amb les seves connexions amb l'FSB (ex-KGB).

lonial, ha esdevingut, marcat per nous signes, un escenari de la lluita contra el terrorisme internacional. Des dels atemptats als Estats Units del setembre de 2001, Putin, sota la bandera d'una aliança mundial contra els extremistes islàmics, dirigia una sagnant lluita contra els txetxens, sense perspectives, per la integritat territorial de Rússia.

“Al començament del conflicte, el fonamentalisme religiós no hi tenia res a veure”, explica el professor Valeri Titxkov, membre de l'Acadèmia de les Ciències. S'han d'estudiar altres aspectes, opina el seu col·lega, el professor Alexander Ignatenko, expert en radicalisme islàmic a la Universitat Lomonosov de Moscou: la interdependència mundial de l'extremisme religiós és un fet que Rússia ha d'afrontar.

Espiral de violència. Però pot ser això la raó de l'espiral de violència que

domina Rússia aquests dos últims anys, cada vegada amb més força i en intervals més breus? Encara no fa dos anys que, en la intervenció de les unitats especials al teatre Dubrovka de Moscou, a més dels 41 segrestadors també van morir 129 ostatges, un cop molt dur per al president Putin, que havia arribat al càrrec més alt de l'estat prometent seguretat i estabilitat.

Dos mesos després, al desembre de 2002, 72 persones moren per l'explosió d'un cotxe bomba, amb un pare i dos fills. Al juliol de 2003 dues suïcides maten setze persones que assistien a un concert de rock. El recompte de morts després d'un atemptat a un hospital militar d'Ossètia del Nord l'agost de 2003 és de cinquanta víctimes. I al tren Kislovodsk-Iessentuki, que fan volar pels aires, moren 46 passatgers.

Cada vegada, en cada atemptat, guanya pes l'afirmació del defensor dels drets civils –i company de viatge de Sakhàrov–

Sergei Kovalíov, segons la qual la guerra contra Txetxènia seria una gran desgràcia per a Rússia.

De què serveix el gran nombre de telegrams de condol que arriben de l'estranger? Això és el que es pregunten a Rússia. El ministre d'Afers Exteriors del govern clandestí txetxè gaudeix d'asil als Estats Units, com el ministre de Cultura a Anglaterra, el ministre de Sanitat a França i el ministre d'Afers Socials a Alemanya, amb una beca de la Fundació Heinrich Boll. Així és la lluita internacional contra el terrorisme?

I quin valor, es pregunten cada vegada al Kremlin, tenen els desmentiments d'Aslan Maskhàdov, el president clandestí? De debò no té res a veure amb aquests actes, si s'oferia a actuar com a mediador durant el segrest?

El servei secret intern rus, l'FSB, comunica divendres a la tarda –quan encara desapareixen des del soterrani de l'escola i no hi ha hagut un recompte dels morts–, que el segrest ha estat planificat pel perillós terrorista Xàmil Bassàiev i dirigit pel seu company d'Ingúixia, Magomet Levloiev, i finançat pel representant d'Al-Qaida a Txetxènia, Abu Omar al-Saïf.

Cadascú dona les pistes que els agradaria haver descobert, confiant que aviat s'oblidarà el mal que, en nom de la llibertat i de l'autodeterminació però també del monopoli estatal del poder, es va produir la setmana passada en les ànimes de centenars de nens.

L'alumne Aslan Kudsaiev, segrestat a l'escola número 1 de Beslan, ja coneix la duresa amb què lluiten els txetxens. Els terroristes el van obligar a llençar per la finestra el cadàver d'una persona que ells havien mort a trets. Era el pare d'un company seu que havia de pagar pel fet de guanyar-se la vida treballant de policia. Kudsaiev va fer el que li van ordenar i va sobreviure.

Molts ostatges de Beslan van tenir menys sort. Hi van deixar la vida i no han sabut per què. A la pàgina web dels rebels txetxens es pot llegir: “Acaba de començar un divertit setembre a Rússia.”

Uwe Luissmann

Walter Mayr

© Der Spiegel –EL TEMPS

Traducció: David Egea